

סוכה פרק ראשון סוכה

ב.

עין משפט
נר מצוה

א א מיי פ"ד מלכות סוכה הלכה א סמג עשין מג טושי"ע א"ח ס"י מלג סעיף א:
 ב ב מיי שם טושי"ע שם סעיף ב:
 ג ג מיי שם הלכה ב סמג שם טושי"ע א"ח סימן מל סעיף ב:
 ד ד מיי שם פ"ה הלכה יט וסמג שם טושי"ע א"ח ס"י מלג סעיף א:
 ה ה מיי פ"ו מלכות שבת הלכה יד סמג עשין דרבנן א טושי"ע א"ח ס"י שסג סעיף ו:
 ו ו מיי פ"ז מהל' סוכה הלכה ה סמג עשין מג טושי"ע א"ח סימן מלג סעיף א:
 ז ז מיי פ"ח סימן מלג סעיף א:

רבינו חננאל

סוכה שהיא גבוה מעשרים אמה פסולה ודי יהודה מבשרי. ותנן בעירובין כבוי שהיא גבוה מעשרים אמה ימעט, מאי שנא מבוי דתני תנא, כלומר ימעט זה הגובה, וירוד הקורה למטה מעשרים אמה ויתקן המבוי והוכשר. ולגבי סוכה תני פסולה, לתני נמי גבי סוכה ימעט. שנינו סוכה שפסולתה בגובה מדאורייתא, ונפיש מילה, תני פסולה. מבוי שהיא מדרבנן כ"י, ובאו הגובה מניין כי הגובה פוסל בסוכה רבה אמר מהא, למען ידעו דורותיכם כי בסוכות הושבתי את בני ישראל, כל סוכה שאינה ידועה דהאי סוכה היא סוכה. ולמעלה מעשרים אמה אין אדם יודע שדר בסוכה דלא שלטא ביה עינא, לפיכך פסולה. ור' ירמיה [אמר] מדרבנן, וסוכה תהיה לצל יומם מחורב וגו', ובת' [כי בסוכות] הושבתי את בני ישראל, ולמעלה מעשרים אמה אין אדם יושב בצל סוכה שאין החמה זורחת כגון המנועים החמה ונמצא צל מפני חמה, ושני ההם דל עשתרות קרנים צל סוכה, הכא אם הסדר הדפנות תמצא ב' כל צל הסכך במקום אחר רחוק מזה המקום שהוא תחת הסכך כי הוא מיציל. רבא אמר מדכתוב בסכת תשבו שבעת ימים, ז' ימים בלבד, שמע מינה דירת עראי בנין, ולמעלה מעשרים אמה ודאי דירת קבע היא ואינה דירת עראי, לפיכך פסולה. אבל למטה מכ' אמה דמסכת לה דעביד איניש דירת עראי אע"ג דעביד לה מעין דירת קבע כשרה.

א) כ"ז נוסף עפ"י כתי' והמקום פטורגרים הוא ע"פ השערה.
 ב) נראה דמילה זו מיומרת.

סוכה. מאי שנא גבי סוכה דתני פסולתה ומאי שנא גבי מבוי דתני תקנתא. והא דלא פריך מאי שנא גבי הסס דתני פסולה ותקנתא דתנן צפרק לולב הגזול (לקמן דף ל"ב:) או שהיו ענזיו מרובין מעליו פסול ואם מיעטין כשר דלא פריך אלא מסוכה ומבוי שדינס שזה לענין גבוה ושינה לשון משנתו ועוד דגבי הסס אכטריך למימני תקנתא דס"ד אמיתא כיון (י) דגדולו צפסול תו לית ליה תקנתא: **דאורייתא תני פסולתה.** דלי הוה תני ימעט חיישין דילמא טעי איניש לומר ימעט לכתמילה ודיעבד כשרה ודקדק בלשונו דלמא אתי לדי איסורא דאורייתא ותני פסולה אע"ג דלא הוי לישראל מעליא כמו ימעט אבל במבוי דרבנן לא חייש ותנא ימעט שהוא לישראל מעליא כדאשכחן בריש פסחים (דף ג' א.) שעסק הכתוב כמה אומיות שלא להזילא דבר מגונה מפיו וצקונטרס לא פירש כן אי נמי יש לומר דלשון ימעט משמע חומרל דרבנן צעלמא ופסולה משמע דאורייתא וצפרק במה מדליקין (שבת דף ק"ב.) דאמרינן נר חנוכה שהניחה למעלה מעשרים אמה פסולה כסוכה וכמבוי אגב דתנן כסוכה נקט נמי גבי נר חנוכה פסולה א"י אי הוה תני ימעט הוה משמע כמות שהיתה מדלקת ישפילנה זה אינו למאן דאמר הדלקה עושה מזה ואפי' למ"ד הנחה עושה מזה חיישין דהרואה אומר לאורכו הוא מדליקה כדאמרינן גבי הדליקה צנינס והניחה צמון: **אמר רבה אמר קרא אבינו ידעו כ"י.** קמא קשה ללישנא קמא

דכ"י עירובין (דף ג' א.) גבי מקל' סוכה עשרים רצה הסוכה פסולה הא שלטה זה עינא כיון דאין חללה עשרים ורצה גרס הסס כי הכא דהא רצא פליג. הסס ואמר זה ויה כשר חלל סוכה תנן חלל מבוי תנן ויה לומר דהא מפרש הסס טעמא משום דסוכה דביחיד קא הוי' לא לשבעה מדכר וזימנין דמישחקיל מלמחמ עוזי הסכך הנכנס לתוך עשרים וקיימא כולה למעלה מעשרים ורבינא זה רבנן מ"מ משמע דמדאורייתא כשרה: **בי עביד ליה דירת קבע שפיר דמי.** דאע"ג דיש לפרש קרא בדירה שאינה ראויה אלא לשבעה למעוטי קבע משמע ליה קרא דאתא לשיעורא לאורווי לך מדת גובהה כלי' בסוכה שאפשר לעשות עראי וא"ת וכיון דלא חיישין אלא שמהא ראויה לעשותה עראי ואע"פ שעושה אותה קבע א"כ אמאי אמר (תענית דף ק"ג.) גשמים סימן קללה צמח והלא יבול לקבוע הנסרים במסמרים שלא ירדו גשמים צסוכה ואפילו תימאני לומר דאסור משום גזרת תקרה כי היכי דאמר לקמן צפירקין (דף ק"ד.) גבי פלוגמא דר"מ ורבי יהודה דמסככין צנסרין דאי מכשרת זהו אחי למימר מה לי לסכך צזה מה לי לישצ תחת תקרת ציתי וצימו ודאי פסול מדאורייתא דסוכה אמר רחמנא ולא ציתו של כל ימות השנה מ"מ כיון דלא אסור אלא מדרבנן לא שייכא לתמייר שהגשמים סימן קללה וי"ל דנהי דלא חיישין צדפנות אי עציז להו קבע מ"מ צסככה שעיקר הסוכה על שם הסכך לא מיתכשרה עד דעציז לה עראי ומה"ט נמי ניחא לרבי יודא דדריש מדכתי' וסוכה תהיה ללל הא כתי' נמי מורס וממטר וניצעי נמי שלא ירדו גשמים לתוכה אלא ודאי משום דבעינן סככה עראי וא"כ הוה ליה קבע: כרבי

סוכה. ורבי יהודה מכשרי. בגמרא (א) מפרש פלוגמתייהו: ושאינה גבוהה עשרה. בגמרא (ב) מפרש טעמא: שלש דפנות. נמי בגמרא (ג) יליף להו: ושחמסה מרובה מללסה. המועט בטל צרוב והרי הוא כמי שאינו ועל שם הסכך קרויה סוכה: **גבי מבוי שהוא גבוה.** מבוי שהוא סמוס משלש דדדין וראשו פתוח לרשות הרצים וחצירות פתוחות לו ויואלות וצאות לרשות הרצים הרי הוא רשות היחיד לצני חצירות ואסרו חכמים להזילא מרשותו לרשות חצירו צלא עירוב שהחצירות כל אחת רשות לעצמה והמבוי רשות לכולן והלריכו צו שיתוף להשתתף כל החצירות צפת או ציין ולהניח השיתוף צלחת מן החצירות. ולפי שאין לו מחיאה רציעת וקרוב הוא להיות דומה לרשות הרצים הלכירו היכר צלאשו הפתוח לרשות הרצים או למי זוקף או קורה מכותל לכותל ואם גבוהה הקורה מעשרים אמה: **ימעט.** ישפיל: אינו לריך. והסס מפרש טעמא: סוכה מדאורייתא דעשרים אמה דילה ילפינן מדאורייתא וקודם שנשנית המשנה נאמרה שיערה סמיני: סני פסולה. שייך למימני צה לשון פסול לומר לא נעשית כמורה וכהלכה: מבוי. דכוליה מדרבנן דמדאורייתא סגי ליה צלש מחיאות ואינו לריך לקורה זו אלא מדרבנן: סני סקנתא. דלא שייך למתני צה לשון פסול דמאן הילא קודם שנשנית משנה זו הרי סקנתא צדאורייתא ומצותו: **ואיצעיס אימא צדאורייתא נמי.** שייך למימר תקנתא: סוכה דניפשי מילסה. ואין דומין תקנותיהן זו לזו וצריך לשנות הלשון לכל תקנה ותקנה כגון צגבוהה ימעט וכשאינה גבוהה יגציה ואין לה שלש דפנות יעשה לה ושחממה מרובה יוסף סכך הלך פסיק ומני פסולה דמני למיכללינהו לכולהו צכך למימר, אכתי לא הודיעך רבנן שיעריה צככי דלימני חס לא עשה כן פסול (שם.) אלא שיעריה נמי תני תקנתא. בעלמא צמידי אחרינא (שם.) דניפשי מילחה. דקמי תשאין לה שלש דפנות ושאינה גבוהה עשרה ושחממה מרובה מילמה (שם.) פסיק ותני פסולה. דהשתא מני כיל ומני להו טולח חמא, דלי הוה תני תקנתא לא הוי מני לעריבניהו ולמתניהו, דנשאין לה שלש דפנות צבי למימני עשה לה דופן, ובשאינה גבוהה צבי למימני יגציה, ובשחממה מרובה מילמה יוסף על סככה, ואמר מר (פסחים ג') לעולם קלרה אדם לתלמידי דרן הסך (ש"ב ב.) דל. הסך (ש"ב ב.) (א.)

דתני תקנתא. דמני ימעט ולא תנא פסול (ש"ב ב.) סוכה דאורייתא. דטעמא דירה דאורייתא כדאמרינן מלמני תני דרומינס (שם.) תני פסולה. האיל וצכך מיומם משה מתנה מהם וצלו חכמים לפרש לך שזה לא עשה כן פסולה, שייך למימני צה לשון פסולת ואף על גב דמהניא צה תקנתא, כל כמה דלא ממקן לה איקריא פסולה (שם.) מבוי דרבנן. דל עיקריה דרבנן הוא לא שייך למימר ציה לשון פסולת, שחי כלן החמילו להלאות עסקי מבוי ומיומיו ומאי פסול שייך למימר, אכתי לא הודיעך רבנן שיעריה צככי דלימני חס לא עשה כן פסול (שם.) אלא שיעריה נמי תני תקנתא. בעלמא צמידי אחרינא (שם.) דניפשי מילחה. דקמי תשאין לה שלש דפנות ושאינה גבוהה עשרה ושחממה מרובה מילמה (שם.) פסיק ותני פסולה. דהשתא מני כיל ומני להו טולח חמא, דלי הוה תני תקנתא לא הוי מני לעריבניהו ולמתניהו, דנשאין לה שלש דפנות צבי למימני עשה לה דופן, ובשאינה גבוהה צבי למימני יגציה, ובשחממה מרובה מילמה יוסף על סככה, ואמר מר (פסחים ג') לעולם קלרה אדם לתלמידי דרן הסך (ש"ב ב.) דל. הסך (ש"ב ב.) (א.)

עשירות קרנים. שני הרים גדולים והשפלה ביניהם ומתוך גובה ההרים אין חמה זורחת שם צשפלה: דל דפנות ליכא לל סוכה. שחמה צאה מתחת' נמצא שמה צטל: **שבעת ימים.** סוכה של צבעה ותו לא דהיינו עראי ודייה צמחיאות קלות: **למעלה מעשרים.** צריך לעשות יסודותיה ומוחלותיה קבועין שלא תפול: **עד עשרים אמה דאדם עושה כו'.** שפיר דמי דודאי יש צכלל קבע עראי והרי עשה כמורה ועל כרחק לא הקפידה תורה על העראי אלא ללשם שיעור לתת לך שיעור צגבוהה שמהא יכולה לעמוד ע"י יחידות עראי: כולו

מדכתי' וסוכה תהיה ללל הא כתי' נמי מורס וממטר וניצעי נמי שלא ירדו גשמים לתוכה אלא ודאי משום דבעינן סככה עראי וא"כ הוה ליה קבע: כרבי